

Útgefandi: Bílaleiga Akureyrar

Ritstjórn: Jón Gestur Ólafsson

Aðstoð við ritstjórn: Vilhelm Þorri Vilhelmsson

Myndir: JGÓ, KB, VPV. Getty Images

Inngangur

Þann 13. janúar árið 2010 barst stjórnendum fyrirtækisins staðfesting á því að starfsstöðvar Bílaleigu Akureyrar í Reykjavík, Reykjavíkurlugvelli og í Flugstöð Leifs Eiríkssonar hefðu fengið vottun samkvæmd alþjóðlegum umhverfisstjórnunarstaðli ÍST EN ISO 14001 og gæðastjórnunarstaðlinum ÍST EN ISO 9001. Vottunin markar mikilvæg spor í sögu umhverfis-og gæðamála hjá fyrirtækinu og er stjórnendum og starfsmönnum mikil hvatning.

Það er mikilvægur liður í stefnumiðun fyrirtækisins að viðhalda virku gæða-og umhverfisstjórnunarkerfi en hluti þess nær nú þegar til fleiri starfsstöðva en vottaðar hafa verið. Auk stöðugrar þróunar á kerfinu verður á næstu misserum lögð áhersla á innleiðingu stjórnunarkerfisins á starfsstöð fyrirtækisins á Akureyri.

Umhverfisdagur Bílaleigu Akureyrar var haldin 20. apríl þar sem Kristján Möller samgönguráðherra afhenti forsvarsmönnum fyrirtækisins skjöl til staðfestingar á vottun samkvæmt ÍST EN 14001 og ÍST IN ISO 9001. 120 gestir mættu á umhverfisdaginn en þar var umhverfisstarf fyrirtækisins kynnt og skrifað var undir kaupsamning að fjórum metanbifreiðum frá Heklu svo fátt eitt sé nefnt.

Árangur stjórnunarkerfisins hefur þegar komið í ljós og til að mynda hefur umtalsverður ávinningur náðst af ferlisstjórnun. Fastmótað stjórnunarkerfi dregur úr villuhættu, þar sem allir innan fyrirtækisins vinna eftir sama ferli. Það að vinna eftir stjórnunarkerfi sem byggja á fyrrgreindum stöðlum er samt sem áður krefjandi vinna, sérstaklega fyrir þjónustufyrirtæki eins og Bílaleigu Akureyrar sem einsetur sér persónulega þjónustu og leggur mikið uppúr því að leysa öll vandamál sem kunna að koma upp. Það skiptir höfuðmáli að uppbygging kerfisins sé með þeim hætti að bestu eiginleikar fyrirtækisins fái að njóta sín. Þetta telja stjórnendur Bílaleigu Akureyrar að hafi tekist mjög vel og að grunnstoðir fyrirtækisins og styrkleikar séu nú samtvinnaðir stjórnunarkerfinu. Fyrirtækið stendur því enn styrkari fótum í því samkeppnisumhverfi sem það starfar í.

Það útheimtir mikla vinnu og gott samstarf allra innan skipulagsheildarinnar að viðhalda góðu rekstarkerfi og sinna umhverfismálum í samræmi við kröfur og markmið fyrirtækisins. Þessi vinna hefur gengið vonum framár og framkvæmdastjóri þakkar starfsmönnum fyrir þeirra störf og þá jákvæðni og áhuga sem þeir hafa sýnt umhverfismálum hjá fyrirtækinu á árinu.

Það er von framkvæmdastjóra að þær upplýsingar sem fram koma í skýrslunni auðveldi almenningi að átta sig á umhverfislegu umfangi í rekstri Bílaleigu Akureyrar og því leiðandi starfi sem við vinnum að í umhverfismálum. Allar upplýsingar í umhverfisskýrslu Bílaleigu Akureyrar eru réttar og samkvæmt okkar bestu vitund.

Bergþór Karlsson
Framkvæmdastjóri

Umhverfisstefna Bílaleigu Akureyrar

Stjórnendum Bílaleigu Akureyrar er vel kunnugt um neikvæð umhverfisáhrif af rekstri bifreiða og vilja þeir leggja sitt að mörkum til að draga úr þeim áhrifum eins og kostur er. Bílaleiga Akureyrar ætlar að vinna að bættri nýtingu auðlinda og stuðla þannig að sjálfbærri þróun. Með þetta að leiðarljósi hefur fyrirtækið einsett sér að vinna að stöðugum umbótum í umhverfismálum til að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum sem rekstur bílaleigu hefur í för með sér.

Bílaleiga Akureyrar ætlar að:

- Tryggja að starfsfólk hljóti þjálfun og sé upplýst um umhverfisþætti fyrirtækisins og að alltaf sé farið eftir lögum og reglugerðum um umhverfismál.
- Minnka útblástur frá bílflota fyrirtækisins. Það verður gert með því að taka mið af útblæstri CO₂ við innkaup á nýjum bifreiðum.
- Flokka þann úrgang sem til fellur hjá fyrirtækinu og virkja starfsfólk til betri nýtingar hráefna og endurnotkunar sé þess kostur.
- Vinna að vöktun umhverfisþátta samkvæmt ISO 14001.
- Upplýsa viðskiptavinum sínum um orkusparandi akstur og umgengni við náttúru landsins.
- Halda grænt bókhald og gefa árlega út umhverfisskýrslu til að upplýsa almenning um stöðu umhverfismála hjá fyrirtækinu.
- Styðja landgræðsluverkefni á Íslandi.

Auk beinna áhrifa vona stjórnendur fyrirtækisins að gott fordæmi í umhverfismálum verði öðrum fyrirtækjum í ferðaþjónustu, stofnunum og almenningi hvatning til að leggja áherslu á umhverfismál og sjálfbæra þróun. Það er skylda okkar að axla ábyrgð og huga að framtíð komandi kynslóða.

Umhverfisþættir

Stjórnendur Bílaleigu Akureyrar endurmátu greiningu umhverfisþátta í rekstri fyrirtækisins á árinu og samþykktu skilgreiningu A, B og C umhverfisþátta án breytinga. Vöktun og stýring fer fram í samræmi við verklags- og vinnureglur sem einnig voru endurskoðaðar á árinu. Með vöktun umhverfisþátta aflar fyrirtækið sér mikilvægra upplýsinga sem eru meðal annars sá grunnur sem liggur til hlíðsjónar þeirra markmiða sem Bílaleiga Akureyrar setur sér í umhverfismálum.

Frammistöðu í umhverfismálum má svo rekja í vöktun umhverfisþátta með samanburði milli ára.

Fyrirtækið flokkar umhverfisþætti sína þannig:

- A- Mikilvægur umhverfisþáttur sem nauðsynlegt er að stýra.
- B- Síður mikilvægur umhverfisþáttur sem nauðsynlegt er að þekkja og stýra en krefst ekki vöktunar.
- C- Lítilvægur umhverfisþáttur sem ekki er nauðsynlegt að viðhalda upplýsingum um.

A- Mikilvægir umhverfisþættir

Eiturefni og hættuleg efni
Eldsneyti (útblástur frá bílum CO₂ g/km)
Spilliefni
Fastur úrgangur
Frárennsli

B- Síður mikilvægir umhverfisþættir

Hjólbarðar
Heitt vatn
Kalt vatn
Rafmagn
Umgengni við náttúruna
Landgræðsla

A Mikilvægir umhverfisþættir

Eiturefni og hættuleg efni

Efnanotkun í rekstri bílaleigu er umtalsverð vegna viðhalds, viðgerða og þrifa og er því skilgreindur sem mikilvægur umhverfisþáttur í vöktun og stýringu.

Haldið er ítarlegt yfirlit yfir eiturefni og hættuleg efni og öryggisblöð fyrir efnin eru aðgengileg öllum starfsmönnum.

Öll efni eru metin við innkaup útrá þeim viðmiðum sem fyrirtækið hefur sett sér. Við innkaup á eiturefnum og hættulegum efnum skal velja þá vöru sem telst síður skaðleg umhverfinu og heilsu manna ef vörur eru sambærilegar að öðru leyti. Hjá Bílaleigu Akureyrar teljast eftirfarandi merkingar óæskilegar við innkaup á eiturefnum og hættulegum efnum.

Tafla 1. Eiturefni og hættuleg efni

	2008	2009	2010
Lítrar	*	*	11.373,6

Eldsneyti / útblástur frá bílum CO₂

Mikil áhersla hefur verið lögð á það undanfarin ár að minnka útblástur CO₂ í bílaflota fyrirtækisins. Það hefur verið gert með því að taka mið af útblæstri við bílakaup. Auk þess hafa upplýsingar um vistvænan akstur verið birtar á heimasíðu fyrirtækisins til að hvetja viðskiptavinum okkar til að leggja sitt af mörkum. Stjórnendur fyrirtækisins gera sér grein fyrir því að erfitt getur verið að hafa áhrif á akstur viðskiptavina sinna og því hefur megináherslan verið lögð á að minnka útblástur með kaupum á umhverfisvænni bifreiðum. Hlutfall diesel-bifreiða hefur verið aukið til muna undanfarin ár eins hefur fyrirtækið fest kaup á fjórum metanbifreiðum og einni rafmagnsbifreið.

Bílaleiga Akureyrar setti sér markmið um að lækka meðaltal CO₂ gildi flotans um 1% fyrir árslok 2010. Í töflu 1 má sjá meðaltal flotans CO₂ g/km á bíl. Þegar meðaltal ársins 2010 er borið saman við árið á undan má sjá að CO₂ g/km lækkaði um 3,16%. Markmiðun var því náð og vel það.

Tafla 1. Útblástur CO₂ g/km

	2007	2008	2009	2010
Útblástur CO ₂ g/km.	189,39	181,67	180,21	174,51

Spilliefni

Öll spilliefni sem koma frá rekstri Bílaleigu Akureyrar falla undir þennan flokk. Í mars árið 2008 var verklag við flokkun spilliefna skilgreint og samið var við Efnamóttökuna um móttöku spilliefna en Hreinsitækni um losun úrgangsolíu en báðir aðilar eru viðurkenndir sem losunaraðilar. Spilliefnum er komið í eyðingu eða endurvinnslu samkvæmt opinberum kröfum. Úrgangsolíu er komið til Olíudreifingar þar sem hún er endurunin til notkunar sem grófolía til ýmis konar brennslu. Í töflu 2 má sjá yfirlit yfir þau spilliefni sem til féllu á árinu. Nauðsynlegt er að geta þess að árið 2010 var mikil endurnýjun í bílaflota fyrirtækisins en árið á undan var endurnýjun með allra minnsta móti. Þetta útskýrir mun minni losun úrgangsolíu árið 2010.

Tafla 2. Spilliefni

	2007	2008	2009	2010
Olíusíur	-	591 kg.	724 kg.	769 kg.
Olíumettur úrgangur	-	53 kg.	91 kg.	110 kg.
Rafgeymar	-	423 kg.	1.024 kg.	483 kg.
Úrgangsolía	-	7.920 ltr.	9.900 ltr.	5940 ltr.
Önnur spilliefni	-	23 kg.	0 kg.	47 kg.

Haldinn er listi yfir notkun eiturefna og hættulegra efna (varúðarmerktra efna) í hverri starfsstöð og hann vistaður á innri vef Bílaleigu Akureyrar. Skilgreint hefur verið verklag við meðhöndlun og geymslu þessara efna, auk þess sem öryggisleiðbeiningar fyrir efnin hafa verið gerðar aðgengilegar öllum starfsmönnum.

Fastur úrgangur

Fastur úrgangur hjá fyrirtækinu er flokkaður í almennt sorp, málma, bylgjupappír og skrifstofupappír. Í töflu 3 má sjá heildarmagn úrgangs eftir þessum flokkum. Magn almenns sorps og skrifstofupappírs er svipað milli ára. Einni bílalyftu var skipt út á árinu en gamalli lyftu sem var fargað vó 1020 kg. ein og sér og það útskýrir aukningu í losun málma. Bylgjupappi var umtalsvert meiri á árinu en mikil áhersla var lögð á að bæta flokkun sorps hvað þennan lið varðar.

Tafla 3. Fastur úrgangur

	2007	2008	2009	2010
Almennt sorp	-	7.580 kg.	8.540 kg.	8.620 kg.
Málmar	-	1.740 kg.	1.900 kg.	3.200 kg.
Bylgjupappi	-	874 kg.	470 kg.	900 kg.
Skrifstofupappír	-	165 kg.	145 kg.	105 kg.

Frárennsli

Allt frárennsli frá starfsstöðinni rennur í gegnum olíuskilju sem staðsett er neðanjarðar. Olíuúrgangur úr olíuskiljunni er losaður af viðurkenndum aðila og upplýsingar um magn úrgangsolíu má sjá í töflu 4.

Tafla 4. Frárennsli

	2007	2008	2009	2010
Olíuúrgangur (olíuskilja)	-	1.020 ltr.	680 ltr.	680 ltr.

B Umhverfispættir

Hjólbarðar

Í rekstri bílaleigu fellur talsvert magn hjólbarða til sem úrgangur ár hvert en undanfarin ár hefur verið lögð áhersla á að minnka hlutfall nagladekkja eins og kostur er. Erfitt er að stýra þessum umhverfispætti en notkun hjólbarða helst í hendur við notkun bílafloða fyrirtækisins. Fyrirtækið leggur áherslu á að starfsmenn gæti þess að loftþrýstingur í hjólbörðum sé ávallt réttur til að komast hjá óþarfa slit. Á árinu var tekinn í notkun mælíbúnaður sem mælir dýpt í mynstri hjólbarða en með því móti er hægt að tryggja góða nýtingu hjólbarða að þeim mörkum sem lög og reglugerðir kveða á um. Í töflu 5 má sjá upplýsingar um magn fullnýtttra hjólbarða sem fellur til á starfsstöðinni. Talsvert minna magn hjólbarða féll til á árinu en aðalástæða þess er mikil endurnýjun bílafloðans á árinu.

Tafla 5. Hjólbarðar

	2007	2008	2009	2010
Hjólbarðar	-	16.330 kg.	20.773 kg.	17.310,-

Heitt vatn

Mikil áhersla er lögð á að heitu vatni sé ekki sóað í óþarfa hjá fyrirtækinu og starfsmenn eru hvattir til að spara notkun á heitu vatni. Heitt vatn er notað til upphitunar, venjubundinnar notkunar auk þess sem heitt vatn er notað í litlu mæli í þjónustudeild bifreiða. Í töflu 6 má sjá yfirliti yfir heitavatsnotkun. Eftir óvenju mikla notkun á heitu vatni árið 2009 var lögð mikil áhersla á stýringu þessa liðar og er árangurinn af þeirri stýringu umtalsverður því heitavatsnotkun dróst saman um 35,04% á milli ára.

Tafla 6. Heitt vatn

	2007	2008	2009	2010
Heitt vatn m ³	9.398	8.336,3	11.793	7.660

Kalt vatn

Kalt vatn er notað við þrif á bifreiðum fyrirtækisins og stýring er á kaldavatsnotkun í sjálfvirkri bílaþvottavél fyrirtækisins í Skeifunni 9. Lögð er áhersla á að farið sé sparlega með kalt vatn í annarri notkun. Í töflu 7 er yfirlit yfir kaldavatsnotkun en notkun á köldu vatni jókst um 1,68% milli ára.

Tafla 7. Kalt vatn

	2007	2008	2009	2010
Kalt vatn m ³	4.387,3	4.303,3	3.794	3.858

Rafmagn

Rafmagn er notað til lýsingar og annarrar almennrar notkunar í rekstri fyrirtækisins. Lögð er áhersla á að starfsfólk spari notkun rafmagns og slökkvi á rafmagnstækjum þegar þau eru ekki í notkun. Í töflu 8 má sjá yfirlit yfir rafmagnsnotkun en hún jókst lítillega milli ára eða um 2,65%.

Tafla 8. Rafmagn

	2007	2008	2009	2010
Rafmagn kWh	98.354	101.002	102.942	105.678

Umgengni við náttúruna

Í umhverfisstefnu Bílaleigu Akureyrar kemur meðal annars fram að fyrirtækið ætli að upplýsa viðskiptavinum sínum um orkusparandi akstur og umgengni við náttúru landsins.

Þessum lið er sinnt með fræðslu til viðskiptavina fyrirtækisins og þá sérstaklega akstur utan vega sem getur valdið rofi og sári á jarðvegi sem langan tíma getur tekið að gróa. Viðskiptavinum er afhentur bæklingur þar sem fram kemur að akstur utan vega sé bannaður samkvæmt lögum og afleiðingar slíks aksturs koma þar einnig fram. Á heimasíðu fyrirtækisins eru einnig upplýsingar um leiðir til að minnka orkunotkun á akstri og stunda þannig „vistakstur“. Stjórnendur fyrirtækisins vona að með fræðslunni megi minnka líkur á akstri utan vega og þannig sé stuðlað að bættari umgengni við náttúruna.

Starfsmenn fyrirtækisins hljóta fræðslu í meðhöndlun efna og viðbrögðum vegna umhverfisóhappa til að minnka líkur á að óæskileg efni berist með frárennsli eða öðrum hætti í náttúruna.

Landgræðsla

Á árinu fóru starfsmenn fyrirtækisins á Akureyri tvær ferðir til gróðursetningar á Hólasandi í Suður Þingeyjasýslu og gróðursettar voru 2100 plöntur eins og fram kemur í töflu 9.

Með gróðursetningu leitast fyrirtækið við að sporna gegn þeim neikvæðu umhverfisáhrifum sem reksturinn hefur í för með sér. Með landgræðslu er unnið gegn losun gróðurhúsalofttegunda með aukinni kolefnisbindingu en auk þess má með landgræðslu draga úr gróðureyðingu og endurheimta örfoka land.

Tafla 9. Landgræðsla

	2007	2008	2009	2010
Trjáplöntur	1096	1137	-	2100

Öryggismál

Öryggismál og þá sérstaklega forvarnir í öryggismálum er mikilvægur þáttur innan fyrirtækisins. Skrifleg áætlun um öryggi og heilbrigði á vinnustaðnum hefur verið gerð og er hún endurmetin árlega. Stöðugt er leitað leiða til að tryggja öryggi og heilbrigði starfsmanna. Að sama skapi leggur fyrirtækið áherslu á að vinna að bættu öryggi viðskiptavina sinna og hefur fyrirtækið átt ánægjulegt samstarf við tryggingafélag, Vegagerðina og fleiri aðila á því sviði.

Fræðsla og þjálfun

Alls voru ellefu námskeið haldin á vegum fyrirtækisins á árinu 2010 og þar af voru tvö tengd umhverfismálum.

Þegar nýjir starfsmenn hefja störf hjá fyrirtækinu er mikil áhersla lögð á þjálfun og fræðslu en auk þess stendur fyrirtækið fyrir markvissri endurmenntun starfsmanna allt árið um kring. Í nýliðaðþjálfun er farið á markvissan hátt yfir gæða-, umhverfis- og öryggismál. Stefna og skipulag er skoðað og farið er ítarlega yfir viðbúnað og viðbrögð við umhverfisatviki eða neyðarástandi. Umhverfisþættir fyrirtækisins eru einnig kynntir starfsmönnum og farið er yfir mikilvægi umhverfismála á sérstöku umhverfisstjórnunar-námskeiði. Reglulega er haldið námskeið í efnastjórnun þar sem farið er yfir merkingar og meðhöndlun eiturefna og hættulegra efna.

Umhverfisdagur

Umhverfisdagur Bílaleigu Akureyrar var í fyrsta sinn haldin þann 20. apríl 2010. Þar kynntu stjórnendur fyrirtækisins umhverfisstjórnunarþáttinn í rekstri fyrirtækisins og að því loknu afhenti Kristján Möller samgönguráðherra forsvarsmönnum fyrirtækisins skjöl til staðfestingar á vottun samkvæmt umhverfisstjórnunarstaðlinum ÍST EN 14001 og gæðastjórnunarstaðlinum ÍST IN ISO 9001. Einnig var við þetta tækifæri skrifað undir kaupsamning að fjórum metanbifreiðum frá Heklu og voru bifreiðarnar til sýnis í húsakynnum fyrirtækisins.

Aðrar starfsstöðvar

Akureyri

Höfuðstöðvar Bílaleigu Akureyrar standa við Tryggvabraut 12 á Akureyri. Þar er nú unnið að innleiðingu umhverfisstjórnunarstaðalsins ISO 14001 og vonir standa til að þeirri vinnu verði að mestu lokið fyrir árslok 2011.

Umboðsmenn

Alls eru starfræktir 14 afgangslustaði undir merkjum Bílaleigu Akureyrar á landinu en auk starfsstöðva í rekstri fyrirtækisins eru umboð víðsvegar um land. Þau eru í Borgarnesi, á Ólafsvík, Ísafirði, Sauðárkróki, Vopnafirði, Neskaupstað, Egilsstöðum, Höfn í Hornafirði, Vestmannaeyjum og Hveragerði.

Sú krafa er gerð til umboðsmanna að þeir kynni sér umhverfisstefnu fyrirtækisins og mikilvæga umhverfisþætti í rekstri fyrirtækisins. Umboðsmenn eru auk þess hvattir til að kynna sér önnur umhverfismálefni Bílaleigu Akureyrar vel og fylgja eftir þeim umhverfislegu gildum sem stjórnendur fyrirtækisins vilja að höfð séu að leiðarljósi.

Starfsmenn við gróðursetningu á Hólсандi